

A Czinner-szalámigyár beszünteti üzemét.

— 120 munkás elveszti kenyerét. —

A Czinner-szalámigyár, mint értesültünk, a jövő héten beszünteti üzemét. Az üzembeszüntetés oka a kormány egyik legújabb rendelkezése, amellyel monopóliumot adott néhány cégnek arra, hogy a sertéshúst korlátlan mennyiségben és illetékmentesen kivihessék az országból. A sertéshusnak az ország fogyasztói és ipara elől való ez a kiszállítása a kormány pénzén történik és egyik közvetlen eredménye már is mutatkozik abban, hogy a sertéshus ára egy nap alatt 3—4000 koronával emelkedett és hogy nem lehet tudni természetesen, hogy az áremelkedés hol fog megállni. A szerencsétlen kormányintézkedésnek másik eredménye, hogy a Czinner-szalámigyár üzemét beszüntetni kénytelen, mert a legalább is bizonytalan gazdasági helyzetben ilyen horribilis árak mellett nem vállalhatja a milliárdokra menő kockázatot. Az üzembeszüntetés természetesen országos jelentőségű, de legközvetlenebbül mégis a szegedi piacot érdekli, nemcsak azért, mert a Czinner-szalámi innen hódította meg a külföldi piacot, hanem azért is, mert az üzembeszüntetés következtében épp a legválságosabb téli hónapokban egyszerre 120 szegedi munkás veszti el kenyerét. Félő azonkívül, hogy a Czinner-szalámigyár példáját követni fogja a többi szalámigyár, ami, mondanunk sem kell, a magyar export olyan megcsappanását idézné elő, amely külkereskedelmi mérlegünkben is érezhető hatást.

A nagy horderejű ügyben megkérdeztük Fischer Aladárt, a Czinner-szalámigyár igazgatóját, aki a következőket volt szíves mondani:

— A magyar szalámigyárak már hetekkel ezelőtt felhívták az illetékes körök figyelmét arra, hogy mily veszélyt rejt magában az élszerű kivételének fokozása, valamint azon körülmény, hogy egyes cégeket *monopolszerűen* felruháztak olyan jogokkal, hogy sertéshúst *korlátlan mennyiségekben, illetékmentesen az országból* kivihessenek. Ezen minden szakszerű előrelátást

nélkülöző intézkedés idézte elő azt a helyzetet, hogy míg a magyar szalámi-ipar csak küzdelmekkel bírja a gyártáshoz szükséges husmennyiséget előteremteni folyton emelkedő árak mellett, addig a szertelen kivitel következtében *Bécsben és Prágában olcsóbban lehet magyar húst vásárolni, mint itthon.* Ezt nevezik nálunk *iparpártolásnak*, és ez a minden előrelátást nélkülöző intézkedés azon kellemetlen helyzetbe sodorta a magyar szalámi-ipart, hogy képtelen a külföldön működő gyárakkal szemben a versenyt felvenni.

— A magyar szalámigyárak azonban még áldozatok árán is mindent elkövettek, hogy ezen virágzó és az egész világon elismert magyar specialitást ne engedjék a külföldről kiszorítani, most azonban, hogy a forszírozott kivitel a husarat *egy nap alatt 13 ezer korondról 16, sőt 17 ezer koronára hajtotta fel,* megszünt minden okoskodás és a gyáraknak most már számolniuk kell azzal, hogy ilyen árak mellett a gyártás az öngyilkossággal határos.

— Ez a körülmény indította vállalatom igazgatóságát azon elhatározásra, hogy üzemét egyelőre a viszonyok kialakulásáig *beszünteti* és gyárában foglalkoztatott munkásait elbocsátja. Hiszem, hogy elhatározásunkat a többi szalámigyár is követni fogja, ha csak az illetékes körök közben fel nem eszmélnek és be nem látják eddigi intézkedéseik rettenetesen káros következményeit. Természetes, hogy azon szomorú helyzetért, mely 120 családapát télvíz idején kenyer nélkülivé tesz, vállalatom a felelősséget azokra hárítja át, akik ezen állapot előidézésében részesek.

A Czinner-szalámigyárban ezidőszent 120 munkás dolgozik. Ezek egy részét még ezen a héten, a másik részét a jövő héten bocsátja el a gyár. Az esetet azzal adjuk át a nyilvánosságnak, hogy felhívjuk rá valamennyi olyan helyi hatóság figyelmét, amely közbelépni, vagy intézkedni illetékes, illetőleg köteles.

Sok egyesület mellett — kevés a sportoló!

Amikor a tömegsportról, helyesebben tömegek sportolásáról és annak lehetőségeiről beszélünk, nyilvánvalóan csak olyan sportágakról lehet szó, amelyek tömegszerű üzése az adott viszonyok között nem ütközik különösebb akadályokba. A nagyobb tömegek foglalkoztatására — amint tudjuk — a szabadtéri sportágak a legalkalmasabbak s ezek között is: a tornaszás, uszás, labdarúgás, atlétizálás és egyéb, kevesebb befektetéssel járó sportjátékok.

A testnevelésbe belekapcsolódó országos érdek s már magában véve azon körülmény is, hogy a testi kultúra áldásainak mentől több egyént kell részesévé tenni, különös súlyt és fontosságot azoknak a sportágaknak biztosít, melyek a legnagyobb tömegeknek nyújtanak lehetőséget a sportolásban való aktív részvételre. Ugyanez a fontosság és különös jelentőség adja meg a sportegyesületek tevékenységének a súlypontját is, mert nem az exkluzív és csak igen kevesek által üzhető, hanem a könnyen hozzáférhető, sokak által folytatható sportágak népszerűsítése lehet igazi feladata mindazon sportegyesületeknek, melyek a vázolt érdekek szolgálatába kívánják állítani készségüket. Szegeden és általában mindenütt, a sportegyesületek legnagyobb része az ilyen természetű és a tömegsportolásra alkalmas feladatok keresztülvitelére vállalkoztak és mindjárt meg is állapítjuk, hogy — tisztelet a kivételnek — a legnagyobbbrészt alig számbavehető sikerrel.

Amikor néhány évvel ezelőtt a sportegyesületek száma Szegeden jelentékenyen megsaporodott, hihetetlen mindenkinben azt az érzést váltotta ki, hogy a több sportegyesület révén, nagy tömegek fognak az aktív sportolásba belekapcsolódni és minden szabadtéri sportág úgy számbelileg, mint eredményesség szempontjából jelentékeny mértékben fog előrehaladást tenni.

Sajnos, ezek a remények nem váltak valóra, mert dacára az egyesületek számbeli szaporulatának, sem az aktív sportolóknak, sem a sport iránti érdeklődőknek nincs számbajöhető szaporulatuk.

Többféle ok szolgál méltóságul s talán a legtöbbször emlegetett, a rossz gazdasági viszonyainkra

való hivatkozás, melyek az egyesületek anyagi erejét förlrik, a közönséget pedig a sporteseményektől sokszor távol tartják.

Kétségtelen, hogy a nyomasztó gazdasági viszonyok itt is, mint más téren, éreztetik hatásukat, de szerintem, semmiesetre sem olyan mértékben, mint az az egyesületek nagy részének elmaradottságában visszatükröződik.

Szeretik unos-untalan és csaknem kizárólag a gazdasági okokat előtérbe tolni, ha valamely egyesület gyenge működése kiváltja a jogos kritikát, megelégedeznek azonban sok olyan körülménnyel, amelyek a gazdasági viszonyok súlyos volta mellett is, megadhatnák a lehetőséget az intenzív működés előfeltételeinek megteremtésére s annak a missziónak a betölthetőségére, amire az alakulásukkor vállalkoztak.

Nem szándékom a gazdasági bajokat, mint a fejlődést kétségtelenül gátló körülményt figyelmen kívül hagyni, de ennek dacára rá lehet mutatni sok olyan momentumra is, amelyek a gazdasági bajok fenforgása mellett is, más működésre adhatnának módot, ha a bázist erre megteremteni, komolyan és őszinte akarással az egyesületek és azok vezetői erős elhatározás hiányában el nem mulasztanák.

A régebbi egyesületeknél még felleljük a komoly szándékot a tömegsport jegyében való munkálkodásra, mert több sportágban fejtenek ki tevékenységet, bárha ezek a régebbiek sem olyan mértékben, amint kívánatos volna. Mindenesetre van egy-néhány egyesület, amely leküzdv minden akadályt, sokat dolgozik és fáradozik azon, hogy minél több sportolót állítson sorompóba s legfőképpen ezeknek köszönhető, hogy lassan bár, de mégis fejlődünk.

Nem így áll azonban a helyzet, sajnos, az újabb egyesületeknél. Ha visszapillantunk az újabb egyesületek néhány éves működésére és az igazságot minden melléktekintet nélkül, nyíltan és őszintén, a magasabb szempontok érdekében meg merjük mondani, úgy a megállapítás ezekre nézve igen kevés kivétellel nem lehet más, mint hogy a működésük sem kvalitatív, de még kevésbé kvantitatív, nem kielégítő és sok esetben éppen

ezekből kifolyólag a létezésük szükségességéhez is sok szó férhet.

Ha keressük az okát, miért nem fejtenek ki kellő működést az újabb egyesületek, az általában hangoztatni szokott, de leküzdhető gazdasági okok fenforgásának el nem vitathatása mellett is, a következő igazságokat rögzíthetjük le:

1. Az egyesületek nagyrésze tévesen azt hiszi, hogy csak a labdarúgás üzése az egyedül üdvözítő s ha már egy csapatot össze tudnak hozni, az egyesület létezésének szükségességét immár igazoltnak tekintik s kényelmesen továbbra már semmivel sem törődnek. Sajnos, több egyesületnél látjuk, hogy mennyire fennáll ez a ténymegállapítás, mert néhány év óta többre nem vitték, mint egy 11 főből álló csapat ielállítására, amely hol igen, hol nem folytat rendszeres munkát. Jellemző, hogy ennek a sivárságnak az okát mindig a pálya és a pénzühiánynak szeretik feltüntetni s nem mulasztják el azt sem hangoztatni, hogy minden mérkőzés csak ráfizetéssel jár, de azért görcsösen ragaszkodnak ahhoz az árva „11”-hez, mert nincs akaratuk ahhoz, hogy a sportküldetésüket más irányban is keressék. Tudok egyesületeket, melyek nevükben a „Torna” jelzöt viselik, de tornával egyáltalán nem, hanem a ráfizetések dacára a labdarúgással foglalkoznak. A címül felvett elnevezés szerintem elsősorban arra kötelez — ha csak nem öletszerű —, hogy az elnevezésben kiválasztott sportágat az egyesület tényleg üzze, mert nem volna-e furcsa, ha a Magyar Atlétikai Club nem atlétizálna, ha a Budapesti Torna-Club, vagy közelebb fekvően a Szegedi Torna-Egylet nem tornászna stb., hanem csak kizárólag footballozni? Semmivel sem kerülne többre ezeknek az egyesületeknek az elnevezésükbe felvett sportágnak a folytatása, mint a részükre mindig deficités és az egész egyesületbe alig 11 sportolót tömörítő footballvergődésük. Az igazság fáj, de meg kell mondani, mert így fog tisztulni a helyzet, mert ám footballozzanak, de akkor többen, vagy üzzék a választott sportágukat, de szintén többen, mert 11 sportolót egy egyesületet fentartani — amikor a tömegsportolás a hivatása — talán még sem érdemes. Felesleges is talán megemlítenem, hogy a fentieket nem a labdarúgással szemben való ellenszenv váltotta ki belőlem, hanem pusztán csak az az észlelet, hogy léteznek egyesületek, melyet évek óta a football miatt, mint súlyos teher miatt panaszkodnak, de segíteni nem segítenek magukon. Ha drága a football és mindig csak ráfizetéssel jár, ám ne ezt akarják mindenáron üzni, hanem fogjanak hozzá más sportág műveléséhez, ami kevesebb költséggel jár és mégis sokan vehetnek benne részt. Az ilyen megoldással az egyetemes nagy sportérdek csak nyerne, mert az, amit a football terén művelnek, úgy sem olyan érték, aminek az elvesztése ezt a sportágat érzékenyen érinthetné, viszont más téren talán jobbat és többet is tudnának produkálhatni.

2. Az egyesületekben kevés a vezetésre és szervezésre alkalmas sportember s ha mégis akad, magára hagyatva, minden ambíciója az ilyennek is rövidesen förlökdik és a nemtörődömség lesz urrá az elárvult lelkeken.

3. Nem áll mögöttük és így nem is támaszkodhatnak olyan rétegre, amely a működésre biztos bázist nyújthatna, vagy ha elméletben meg is van ez az előfeltétel, a gyakorlatban a támogatásra hivatott, vagy helyesebben kiszemelt ezen rétegben kevés még a sportintelligencia ahhoz, hogy a sportügyekbe önzetlenül szívvel-lélekkel belekapcsolódhasson.

4. Sok a vezetőségekben a kényelmeskedő elem és több a mitsem csináló tisztikari, választmányi stb. tag, mint az aktív sportoló tagoknak a száma és vannak egyesületek, amelyekben 40—50 tisztikari, választmányi stb. tag alig 10—15 sportoló ügyét intézi.

5. Kevés az áldozatkészség a tagokban s még a tehetősebb elemek is — tisztelet a csekély kivételnek — kivonják magukat annak az anyagi áldozatnak a meghozatalából, ami az anyagi erejükkel összhangban van s vagy semmit, vagy csak morzsákat juttatnak a tagsági díjból nem fedezhető igények kielégítésére. Egyesek talán elkedvetlenítően sokat, míg mások és igen sokan úgy szólván semmit sem áldoznak.

Ezek volnának körülbelül azok az okok, melyek a gazdasági bajokkal karöltve kevés értéket adnak különösen a fiatalabb sportegyesületek működésének. S amint látható, az intenzív munkának és nagy tömegek foglalkoztatásának — aminek pedig főcéljának kellene lenni — sajnosan tapasztalt hiánya nem pusztán az anyagiakon múlik, hanem sok oly más fontos körülményen is, amelyek nem oly leküzdhetetlenek, hogy a meddőség utjából az akadályok elháríthatók ne lehetnének.

Az ujévre megérkeztek

a létező legeslegfinomabb dessertek, bonbonnierek, tea-sütemények, cukorkák az ország elsőrendű gyáraiból, szerencsemalacok stb. — Kérem az ujonnan berendezett kirakataim megtekintését. — **Tisztelettel** 743 **Engländer József.**